

vers

Király László
Árszpoétika

Legyen benne
egy *húha!*
egy *hahó!*
Tengerfenéken
úszó úrhajó.

Legyen benne
mindenek fölött
s előtt egy
méltatlankodó
NAHÁT!

Egy létező, aki
s ami akaratlanul
mást is szeretni kezd,
nem csupán önmagát.

Ködvitéz, ki önfeledten,
rikoltozva
lovagol át a dombokon.

Valaki, aki éjjelente
cirmosan kocogtatja ablakom.
És bebocsátom.
És – ki nem mondom.

Legyen végül
egy lenge legyintés!
Kószáló remény.
Egyensúly,
sza

ka
dék
von
zó
pe
re
mén ...

Kései levél

Úgy (el)bántunk
az életünkkel, mintha
lenne belőle még egy.

Ám az élet –
akár a becsület.

Sókert. Időnként mindig

Ha szereznel nekem egy dobozt,
melyben nőiesen a múltat elrejthetném,
én, ki százévesen is kézen fogva járnék
felleges, magasztos gyermekkorommal:
(A walesi bárdok,
Nemzeti dal,
Macpherson búcsúja,
Tatjana levele Anyeginhez,
Anyegin levele Tatjánához,
Essex grófjának búcsúja Angliai Erzsébettől,
Catullus hencgesei a másnap reggeli
párnák feltáiról,
Szeget szeggel,
Toldi...) – – –

Szerezz egyet valahonnan, és bedobozoljuk,
ahogy Páskándit, minden reggel, *akkor*
seggebe rúgták, parancsra, a Duna-deltában,
s ahogy Páll Laji szobrot gyúrt szappanból
mosó-szakácsnőknek tányér levesért, ugyanott.
(A parancs – parancs: Erről szót se!
Fejlesztés terhe alatt, soha! senkinek!...)

Csakhogy itt, a Sókertben, idők múltán és
hajak hulltán, trágya-rakás közben,
hevítő kortyok után szóra tárulkoznak
pengő fagyban is a seggberúgó néhai bakák:
„Miért is ne rúghatnák magyarral a magyart?”

„Jó magyar levente...” – leng egy könnyű dal, és
véssük nevét Biró Albert bakának,
ki valóban levente lett, éspedig *néma*,

Heltai Jenő bá tollán, a sókerti színpadon,
istentagadó idők azértis-Karácsonyán – –,
s ki Gézával ily viszonyba keveredett anno,
derék román talpasként; s most vallja szerzőnek
közlegény-keservét: „Ha nem rúgok, engem rúgnak
Nem? Laci!”

Erdélyben nincs is kitalált történet.

S jelzem: egy jó (ízű) téli trágyahordás
sok mindenre rácélozza lankadó figyelmünk.
S hány tél kell, míg Páll Lajival megihatsz
nyílt szavak közt, végre egy pohár vörösbort...!

És Albert elment. Géza is. Lajos is.
Együtt vágják a nádat sugársarlóval
az Úristen engesztelő b...ott Deltáiban,
hol senki se ör, senki se rab.

Csak nincs.

Aki maradt, és tehetné, s nem szól –
magára, magunkra vessen...

...De eljászotta a leventét (Albi),
s nem akárhogy!

Reggelig nézném... – szipogta Sári néném
és az egész Vass utca. – Én istenem, be szép!
(Igaza volt.)

Szerezzük hát meg azt a dobozt szaporán!

Lépjünk be mind, fegyver nélkül
– és ha merünk! – az ajtaján.

Üljünk le végre szemtől szembe,
és: *na lássuk!*

méltatás

„...HOGY EL NE FELEJTSÉK”

Ahogy telik az idő, egyre gyakrabban kelnek életre bennem is az ilyen-olyan, mindezeideig passzív emlékek. A minap például ellentmondást nem tűrően jelentettem ki (igaz, csak baráti körben), hogy minden idők legjobb színházi előadása a gyergyói Figura Boczárdi László-féle *Úbú királya* volt, amit az 1980-as évek végén láttam a székelyudvarhelyi Nép-színházban (akkoriban még ez volt a neve a mai Tomcsa Sándor Színháznak). Bartha Levente Király László-előadását is (*Amikor pipacsok voltak*) egyre hangosabban hallom, pedig azt is bő harminc éve láttam a székelyudvarhelyi Petru Groza Liceum bentlakásának dísztermében. „Köd zabálja a fákat – egyre nehezebb...” – vajon érttettem-e gyermekfejjel Király Lászlót, és vajon értem-e maradéktalanul ma, bő harminc évvel később az idén 75 éves költőt? Nos, 2018. november 20-án, Király László *Sziklarajz* című kötetének kolozsvári bemutatóján az derült ki, hogy jócskán vannak még szövegértelmezési problémáim. A *Könyomat* című verset például (ami szerintem az új Király László-kötet egyik legszebb-legfontosabb verse) én *istenes* versként olvastam, meg is kérdeztem Király Lászlót, hogy jól olvasom-e a verset, szerinte viszont szó nincs Istenről! A verset szó szerint idemácsolom, hogy a kedves Olvasó is elgondolkodhasson azon, ki lehet a versben az a bizonyos Ő, aki „Lassan / beszélt, / mint régi vízimalmok”:

Segített
mindenben.
Tehetsége szerint.

Verset
nem írt helyettem.
Még csak nem is sugallt.

Lassan
beszélt,
mint régi vízimalmok.

– Miként
állhatnál
– dohogta –
a színem
elé
majdan,
ha
ezek
tudva tudnák:
versedet én sugalltam?

Szabad a pálya, kedves Olvasó!
Én mindenesetre továbbra is hiszek a *Könyomat* „Istenében”, de meg vagyok győződve arról, hogy

„Köd zabálja a fákat – egyre nehezebb...”
– vajon érttettem-e gyermekfejjel Király Lászlót,
és vajon értem-e maradéktalanul ma,
bő harminc évvel később az idén 75 éves költőt?

más megfejtéseket az *Előretolt Helyőség* szerkesztősége is szívesen fogad!

Maradva még egy kicsit a *Könyomat*-nál: bizonyára mindenkinek feltűnt a vers *múlt ideje*.

És ha feltűnt ez a múlt idő, akkor tényleg jó helyen keresgél a kedves Olvasó! Mert, íme, miket olvasunk rögtön a kötet elején? „Akiire nem emlékszünk, / ácsorognak az út-széleken” (*Ami nem nincs*): „Ó, ez a ribanc negyven-ötven év...” (uo.); vagy itt van a *Diófa árnyéka*, elejétől a végéig: „este // jó // és // úgy // érzem // magamat // mint // akire // senki // se // emlékszik”... Csupa emlékező versből áll össze a *Sziklarajz* című kötet – de milyen emlékező versekből! A *Thököly utca*, *Kolozsvár* című, az „Öreg Szervátiusznak” emléket állító verset szintén kedvem lenne szó szerint idemácsolni, most mégis inkább rövid – korántsem teljes – névsorolvasást tartok a királylászói „emlékmúzeumról”: nők, akikre nem emlékszünk, Szervátiusz Jenő, Páskándi Géza, Páll Lajos, Biró-„Ha nem rúgok, engem rúgnak”-Albert, Cs. Szabó László, „Magister Apácza”, „Vitéz Szent György Lovag”, „Nagyságos

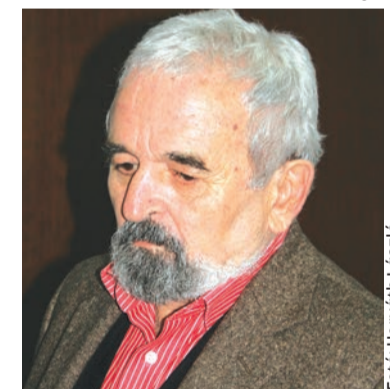
rály feje / rosszabb is lehetne, atyafi!” (Ide tolakszik egy újabb emlék: 1990 végén, friss egyetemistaként az Iliescu-rezsim ellen tüntetünk Kolozsváron. Épp a Deák Ferenc utcába kanyarodunk be, amikor a Helikon szerkesztőségének ablakában megjelenik a Puskin-fejű Király László – akkor láttam élőben először –, aki öklét rázva biztatott, hogy ordibáljunk nyugodtan, igazunk van, kergesük el a posztkommunistákat. Jelenem: őket se kergettük el...) Szóval: Benczédi Sándor. És Makovecz Imre. És a Hacsek Adolf fedőnevű ember. És Miha Kvlividze költő. És Várad B. László... És itt abba is hagyom ezt a – látszólag száraz – felsorolást. Illetve két nevet azért még ideírok: az Apafi fejedelemét és a „gólyacsűrös” Szabó Gyulát. Muszáj volt felsorolni ezeket a neveket, mert ők képezik a *Sziklarajz* című kötet gerincét. Vagy ahogy Király László írja a címadó versben: „Éppen annyit, hogy el ne felejtsek. / Meglehet: nem is fontos nekik. // De nem belőlük állnak a világok.” Hogy kik azok az „ők” ebben a versben (illetve kik azok az „ezek” a *Könyomat*-ban): íme, egy újabb feladvány az *Előretolt Helyőség* olvasóinak!

Ismétlem: csupa emlékező versből áll a *Sziklarajz*. És azon a bizonyos november 20-i könyvbemutatón az emlékezetéről, az emlékekhez fűződő viszonyáról faggattuk mi is Fekete Vince kollégámmal Király Lászlót. (A válaszokat Király Zoltán rögzítette,

Lövetei Lázár László

tette, ha valaki nagyon kíváncsi lenne, keresse Király Zoltán Facebook-oldalát!)

Befejezésül: az se baj, ha meghazudtolom magam, de nem csak emlékező versből áll a *Sziklarajz*

Fotó: Horváth László

című kötet. Van benne egy *jelen idejű* vers is. És hiszem, hogy történhet bármi a nagyvilágban, ez a vers itt, Erdélyben egy darabig még (sajnos vagy szerencsére?!) *jelen idejű* marad, egyszerűen azért, mert van (volna) még egy kis dolgom errefelé! Sok kedvenc Király László-versem volt eddig is, de ez az én privát ügyem. Az *sms* című Király László-ötösorost viszont (legalább itt, kies tájainkon) mindenkinek meg kellene tanulni! Íme a vers:

pap
katona
költő
nem
civil

Király László: *Sziklarajz. Séttatér Kulturális Egyesület, Kolozsvár, 2018.*